

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
ФІЛОСОФСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ, СОЦІОЛОГІЇ ТА РЕЛІГІЄЗНАВСТВА

**Завдання для самостійної роботи до навчальної дисципліни
„Соціологія”: Для студентів напряму підготовки 033 „Філософія”**

Івано-Франківськ

2017

Завдання і вправи

1. Вкажіть, до якої групи відносяться названі соціологічні теорії середнього рівня: соціологія сім'ї, соціологія молоді, етносоціологія, соціологія спілкування, соціологія злочинності, соціологія праці, соціологія культури, соціологія кар'єри, соціологія девіантної поведінки, соціологія споживання, соціологія глобалізації?

Соціологічні теорії, які вивчають соціальні спільноти (напишіть):

Галузеві соціологічні теорії (напишіть):

Соціологічні теорії, які вивчають соціальні процеси (напишіть):

2. Визначте, до якої групи відносяться наступні категорії: соціальний розвиток, соціальна група, соціальний прогрес, особистість, соціальна мобільність, соціалізація, соціальна трансформація, соціальна спільнота, соціальний клас, соціальний рух, соціальний процес, соціальна поведінка, соціальний контроль, соціальна стратифікація:

- категорії, що пояснюють статистику суспільства:

- категорії, що характеризують динаміку суспільства:

3. Що з переліченого є малою соціальною групою? *сім'я, студенти університету, учні 8-А класу, колектив підприємства, жінки, список контактів у мобільному телефоні, трудовий колектив підприємства.*

4. Що входить до структури соціологічного знання?

5. Складіть кросворд до теми (не менше 20 слів).

6. Розташуйте в правильній послідовності науки (згідно з контівською класифікацією наук).

7. Порівняйте періодизацію становлення та розвитку західної та вітчизняної соціології (за допомогою таблиці).

8. Які з перелічених наук не відносяться до „позитивного” знання (згідно з О.Конттом): метафізика (філософія), теологія, астрономія, соціологія, математика, фізика, хімія?

9. Завершіть формулу: соціальна дія = ... + ...

10. Наведіть приклад соціальної дії (цілерациональної, ціннісно-раціональної, афективної, традиційної) із особистого життя, з кінофільму, художньої літератури.

11. Наведіть приклад агентів первинної та вторинної соціалізації.

12. Наведіть приклад рольового конфлікту.

13. Опишіть соціальні ролі громадянина, мами, вболівальника футбольної команди, студента, бібліотекаря, жінки, чоловіка.

14. Чи має місце рольовий конфлікт у ситуаціях: священник займається політичною діяльністю, політик займається комерційною діяльністю, викладач університету відвідує нічний клуб, лікар відмовляється надати медичну допомогу перехожому.

15. Розмежуйте соціальні статуси та соціальні ролі: молода людина, лікар, дівчина, професіоналізм, компетентність, високі доходи, право голосу, терплячість, лікар, покупець, вміння надати психологічну допомогу,

відвідування навчальних занять, пошана до державної символіки, громадянин.

16. Знайдіть у наведеному списку тенденції, що є характерними для сучасного етапу розвитку соціального інституту сім'ї:

- А) масова нуклеризація сімей;
- Б) збільшення кількості шлюбів, що реєструються;
- В) проголошення норми рівності статей;
- Г) збільшення кількості незареєстрованих шлюбів;
- Ґ) збільшення кількості неповних сімей;
- Д) розповсюдження повторних шлюбів;
- Е) масова малодітність сімей;
- Є) підвищення стабільності сімей;
- Ж) жодна відповідь не є правильною.

17. Який із чинників, що може стабілізувати сім'ю, вказаний невірно:

- А) однакові репродуктивні установки членів подружжя;
- Б) позитивний сімейний досвід батьків;
- В) різне соціальне походження;
- Ґ) тривалий період дошлюбного знайомства;
- Г) схоже уявлення про проведення вільного часу у членів подружжя;
- Д) однакові установки щодо розподілу обов'язків та владних повноважень.

18. Який із вказаних термінів є зайвим?

- А) моногамія;
- Б) екзогамія;
- В) полігамія;
- Ґ) поліандрія.

19. Назвіть типи сім'ї та дайте їх визначення.

20. Заповніть, будь ласка, порожні місця в таблиці.

Сфера сімейної діяльності	Суспільні функції	Індивідуальні функції
	Економічна підтримка неповнолітніх та непрацездатних	
емоційна		
Первісного соціального контролю		
	Підтримка фізичного здоров'я членів сім'ї, догляд за дітьми	
сексуальна		

21. Назвіть форми шлюбу за кількістю партнерів у ньому та дайте їх визначення.

22. Який із вказаних термінів є зайвим?
А) матрилокальна сім'я;
Б) патріархальна сім'я;
В) інцест;
Г) егалітарна сім'я.
23. Який із вказаних термінів є зайвим?
А) масова культура;
Б) елітарна культура;
В) субкультура;
Г) народна культура.
24. Який із вказаних термінів є зайвим?
А) домінуюча культура;
Б) контркультура;
В) субкультура;
Г) загальна (актуальна) культура.
25. Різновид культури, притаманний групам із соціально відхиленою поведінкою:
А) контркультура;
Б) масова культура;
В) девіантна культура;
Г) елітарна культура.
26. Знайдіть у наведеному списку тенденції, що є характерними для сучасного етапу розвитку українського суспільства:
А) забезпечення рівних прав та можливостей статей;
Б) демократизація сфер суспільного життя;
В) зростання зацікавленості з боку держави справами сім'ї та молоді;
Г) політизація сфер життя;
Ґ) інформатизація суспільства;
Д) „американізація” суспільства;
Е) покращення демографічної ситуації;
Є) високий рівень розвитку культури;
Ж) жодна відповідь не є правильною.
27. Знайдіть у наведеному списку тенденції, що є характерними для сучасного етапу розвитку культури:
А) зростання інтересу до читання;
Б) зростання інтересу до візуальних форм;
В) зростання зацікавленості культурною спадщиною;
Г) комерціалізація культури;
Ґ) державна монополія на культуру;
Д) активний розвиток елітарної культури;
Е) поширення кітчу;
Є) збільшення кількості відвідувань музеїв, театрів;
Ж) жодна відповідь не є правильною.

28. Назвіть основні типи культури за походженням та дайте їх визначення.
29. До якої культури (народної, елітарної, масової) належить наступне: фільм Д. Кемерона „Аватар”, цикл „Пори року” А. Вівальді, „Мона Ліза” Л. да Вінчі, міфи Стародавньої Греції, пісня „Halo” Beyonce, опера „Кармен” Ж. Бізе, рок-опера „Юнона і Авось”, казка про Котигорошка, „Дванадцять обручів” Ю. Андруховича.
30. Вкажіть, який із вказаних термінів є зайвим?
- А) соціологія сім'ї;
 - Б) етносоціологія;
 - В) соціологія праці;
 - Г) соціологія особистості.
31. Вкажіть, який із вказаних термінів є зайвим?
- А) етнізація;
 - Б) етнічний конфлікт;
 - В) етнічна ідентичність;
 - Г) етнічна ідентифікація.
32. Знайдіть у наведеному списку етносоціальні тенденції, що є характерними для сучасного етапу розвитку українського суспільства:
- А) зважена етносоціальна політика з боку уряду;
 - Б) використання інтересів національних меншин як засобу здобути політичну владу;
 - В) проблема співвіднесення націоналізму більшості з націоналізмом національних меншин;
 - Г) високий рівень національної свідомості;
 - Ґ) високий рівень розвитку громадянського суспільства;
 - Д) проблема української мови;
 - Е) створення належних умов для збереження національної ідентичності в умовах глобалізації;
 - Є) відродження національної культури;
 - Ж) жодна відповідь не є правильною.
33. Наведіть приклади відомих Вам національних стереотипів.
34. Ознайомтесь з картами Європи у форматі „карти стереотипів”, які склав болгарський художник та ілюстратор Янко Цветков (режим доступу <http://yesway.ru/yanko-cvetkov-yanko-tsvetkov-mir-stereotipov.html>) та проаналізуйте їх.
35. Ділова гра
- Студенти діляться на 4 групи: три „трудові колективи” та групу „аналітиків”. Завдання „трудових колективів” – розподілити обов'язки (керівники, підлеглі) та продемонструвати стилі поведінки, мотивацію, стратегії стимулювання та механізми соціального контролю за різних мотиваційних моделей, яку вони обрали (традиційна, людських стосунків, людських ресурсів). Завдання „аналітиків” – вказати на переваги та недоліки кожної зі стратегій. Зокрема, програти ситуацію прийому на

роботу нового працівника; ситуацію, коли слід залишитися після роботи для вирішення важливого завдання; тимчасове зменшення заробітної платні у зв'язку з економічними труднощами; підвищення працівника в посаді; преміювання працівника; вирішення внутрішньокolleктивного конфлікту.

Здійснити перерозподіл учасників та змінити групу аналітиків та продемонструвати один робочий день в межах моделей управління (теорія X, Y, Z). Проаналізувати результати гри.

Теми для доповідей та пошукової роботи

1. Місце і значення націоналізму в сучасному світі.
2. Проблеми етнополітики в Україні.
3. Національна культура та процеси глобалізації.
4. Українська національна культура в умовах глобалізації.
5. Місце масової культури в сучасному суспільстві.
6. Дегуманізація сучасної людини.
7. Молодь в бізнесі.
8. Молодіжне безробіття.
9. Соціальні фактори незадовільного стану здоров'я молодшої людини.
10. Ціннісні орієнтації сучасної молоді.
11. Проблеми соціально-дезадаптованої сім'ї.
12. Мотиви розлучень.
13. Насильство в сім'ї.
14. Альтернативи шлюбу та сім'ї.
15. Свідомо бездітні діти: за і проти.
16. Роль ЗМІ як агента соціалізації.
17. Ієрархічна теорія потреб А.Маслоу.
18. Чи є відмінності в соціалізації хлопців і дівчат?
19. Девіантна поведінка та соціальний контроль.
20. „Діти-індиго”.
21. Особливості соціологічного аналізу особистості.
22. Процес соціалізації особистості.
23. Соціальний статус і система соціальних ролей особистості. Рольовий конфлікт.
24. Соціологічні дослідження українських вчених в еміграції.
25. Сучасна українська соціологія: представники та коло їхніх зацікавлень.
26. Місце і роль соціології у розвитку людства в XXI ст.
27. Роль соціології у соціальному реформуванні суспільства.
28. Роль соціологічної культури у Вашому майбутньому професійному житті.
29. Соціологія в формуванні соціальної політики держави.

Запитання для аналізу та самоперевірки

1. Дайте визначення понять „соціологія”, „соціальний закон”, „соціальна спільнота”, „соціальний інститут”.
2. Чим соціологія відрізняється від інших суспільних наук у своєму дослідженні суспільства?
3. Що є об’єктом та предметом дослідження соціології?
4. Через які функції реалізується роль соціології в житті суспільства?
5. Чому, не зважаючи на те, що соціологія виконує багато функцій, пов’язаних із виявленням, прогнозуванням суспільних проблем, їх так і не вдається вирішити?
6. В чому полягає відмінність між соціологічними та статистичними даними?
7. Чому соціологію називають генералізуючою наукою?
8. Назвіть ознаки науковості соціології.
9. В чому полягає роль соціальних інститутів?
10. Що дає знання соціальних законів?
11. Який критерій поділу знання на „негативне” та „позитивне” згідно з О. Контом?
12. В чому відмінність поняття „еволюція” у вченні Г. Спенсера та Ч. Дарвіна?
13. Наведіть приклад соціального факту.
14. Що не є соціальною дією?
15. Які види соціальної мобільності Вам відомі?
16. В чому полягає специфіка української соціології на початках її становлення?
17. Що спільного у розвитку української та західноєвропейської соціології (наприклад, час виникнення, основні школи, ідеї і т.д.)?
18. В чому специфіка сучасної української соціології?
19. Що стало причиною припинення існування соціології як науки в Україні у 30-60-их рр. ХХ ст.?
20. Яка з галузей соціології є найбільш розвинутою в сучасній Україні?
21. В чому специфіка соціологічного вивчення особистості?
22. В чому відмінність між поняттями: „людина”, „індивід”, „особа”, „особистість”, „індивідуальність”?
23. Яке значення має соціалізація для індивіда та суспільства?
24. Що таке „агенти соціалізації”?
25. Що таке „рольовий конфлікт”?
26. Від чого залежить статусний набір особистості?
27. Як вирішуються рольові конфлікти?
28. Чи обмежує соціалізація особистісну свободу?
29. Що таке „референтна група”?
30. Назвати чинники соціалізації.
31. Дайте визначення понять: сім’я, шлюб, моногамія, нуклеарна сім’я.

32. Наведіть приклади дошлюбних факторів, які дестабілізують функціонування сім'ї.
33. Наведіть приклади шлюбних факторів, які дестабілізують функціонування сім'ї.
34. Наведіть приклади факторів, які впливають на зміцнення сім'ї.
35. Які функції виконує сім'я в суспільстві?
36. Що дає підстави говорити про кризу сучасної сім'ї?
37. Якими є перспективи розвитку сім'ї?
38. Які основні мотиви розлучень?
39. Що впливає на репродуктивні установки подружжя?
40. Чи має переваги егалітарна сім'я?
41. Що таке культура?
42. Чим культура відрізняється від цивілізації?
43. Що таке універсалізм та партикуляризм?
44. Які складові культури Ви знаєте?
45. Яка відмінність між масовою та народною культурами?
46. Яким чином соціологія може долучитися до покращення соціокультурної ситуації в сучасній Україні?
47. Дайте визначення наступних понять: етнос, нація, народ.
48. Чим відрізняється етнізація, етнічна ідентичність та етнічна ідентифікація?
49. Які фактори етнізації Вам відомі?
50. Назвіть причини міжетнічних конфліктів.
51. Назвіть способи вирішення міжетнічних конфліктів.
52. Охарактеризуйте сутність та основні принципи конструктивної етнонаціональної політики держави.